

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

KIRKYEDİNCİ SÛRE-İ CELÎLE
MUHAMMED SÛRE-İ CELÎLESİ

Medenî(; Medîne-i Münevvere döneminde inmiş)dir.

38 âyet-i kerîmedir. Ancak İbni Abbâs (Radiyallâhu anhûmâ)dan rivayete göre;

13. âyet-i kerîme Mekke-i Mükerreme'de nazil olmuştur.

O Rahmân ve O Rahîm olan Allâh'ın ismiyle!

1- O kimseler ki kâfir olmuşlardır ve Allâh'ın yolu (olan İslâm inancı)ndan yüz çevirmişler / (İnsanları) engellemişler /; O (Allâh-u Te'âlâ) onların (sıla-i rahim ve misafir ağırlamak gibi iyi) amellerini boşa çıkarmıştır.

2- Ama o kimseler ki iman etmişler ve salih ameller işlemişler, özellikle de Muhammed'e indirilmiş olan (Kur'ân)a inanmışlardır ki o, Rablerinden (gelmiş) olan hakkın ta kendisidir; O onlardan kötü işlerini örtmüş ve (onları iki cihanda da muvaffak kılarak) hallerini düzeltmiştir.

3- İşte sana! Bu (şekilde kâfirlerin amelinin boşa çıkarılıp, müminlerin durumunun düzeltilmesi) şu sebeptir ki; o kâfir olmuş kimseler şüphesiz tamamen bâtıla uymuşlardır, o iman etmiş olanlar ise Rablerinden olan hakka gerçekten hakkıyla uymuşlardır.

İşte sana! Allâh insanlara (herkesin) ilginç hallerini böylece açıklamaktadır.

4- (Hakka uyanla bâtılın peşine giden bir olmayacağına göre,) öyleyse, o kâfir olmuş kimselerle (harpte) karşılaştığınız zaman, hemen o boyunları vurmakla (meşgul olarak onları iyice vurun)!

Nihayet onları (çokça öldürüp yaralayarak, bir daha harekete geçmelerine engel olacak şekilde) ağırlaştırdığınız zaman, hemen (esaret) ip(lerin)i sıkıca bağlayın!

Artık bundan sonra ya tam bir lütüfla (davranarak canlarını bağışlarsınız), ya da iyi bir fidye almakla (onları salarsınız)! Tâ ki o (müşriklerin güç kaybına uğramaları neticesinde onlarla yapılan) harp(ler), yüklerini (ve silah gibi âletlerini) bıraksın(, işte o zamana kadar onları öldürüp esir etmeye devam edin)!

İşte sana! Bunu (böyle yapın)! Allâh dileseydi elbette (sizi savaş gibi zorluklara sokmaksızın, göçük, zelzele ve boğulma gibi âfetlerle) onlardan intikam alırdı, lâkin bir kısmınızı diğer bir kısım ile imtihan (edenin muamelesine tâbi) etsin diye (size kâfirlerle cihadı emretti ki, böylece sizi büyük mükâfatlara nail kılsın, kâfirlerin kiminden sizin elinizle peşinen intikam alsın, kiminin de korkup öğütlenerek Müslüman olmasına imkan tanısin)!

O kimseler ki Allâh yolunda öldürülmüşlerdir; işte O (Rabbiniz) onların amellerini asla zayi etmeyecektir.

5- Onları muhakkak (amellerinin sevabı olan sonsuz cennetlere) hidâyet edecektir ve onların

(âhiretteki) hallerini düzgün kılacaktır.

6- Bir de onları cennete girdirecektir ki, O (Rableri) orayı onlara (dünyada yaşadıkları evlerinden daha iyi bir şekilde) tanıtmıştır(, böylece onlar cennetteki makamlarına giderlerken kimseye sorma ihtiyacı bile duymayacaklardır).

7- Ey iman etmiş olan kimseler! Siz Allâh(in dinine, peygamberine ve kitabın)a yardım ederseniz, O da (düşmanlarınıza karşı) size yardım edecek ve (er meydanında da, İslâm yolunda da) ayaklarınızı sabit kılacaktır.

8- Ama o kimseler ki kâfir olmuşlardır; yüzüstü düşüş / helâk / şer / uzaklık / onlar içindir. Bir de O (Rableri) onların amellerini boşa çıkartmıştır.

9- İşte sana! Bu şu sebeptir ki; gerçekten onlar Allâh'ın indirmiş olduğu o (dosdoğru) şeyi(n beyanlarını, alıştıkları hayat tarzına ters buldukları için) beğenmemişler, bu sebeple O da onların (hayır namına yaptıkları ve imanla birlikte yapmaları durumunda sevap alacakları) amellerini zayi etmiştir.

10- Onlar hiç yer(yüzün)de yürümediler mi ki; kendilerinden önceki (inkârcı) kimselerin (feci) akıbetlerinin nice olduğuna (bir) baksaydılar?

Allâh onlar üzerine helâk yağdırmıştır. (Onların yolunu izleyen) bu kâfirler için de onların benzerleri (olan müthiş azaplar) vardır!

11- İşte sana! Bu şu sebeptir ki; gerçekten Allâh o iman etmiş olan kimselerin Mevlâ'sı(; yârı ve yardımcısı) dır!

O kâfirler ise, şüphesiz ki onlar için (kendilerini savunacak) hiçbir mevlâ yoktur!

12- Muhakkak ki Allâh o iman (şartlarına şüphesiz bir şekilde itikat) etmiş olanları ve (namaz, oruç, hac, zekât gibi) salih ameller işlemiş bulunanları, (ağaçlarının ve köşklarinin) altlarından sürekli ırmaklar akmakta olan pek değerli cennetlere girdirecektir.

O kâfir olmuş kimseler ise, (bu cennetleri kazanma uğrunda hiçbir faaliyet göstermemekte, ancak birkaç gün daha adî dünya meta'ıyla) iyice yararlanmaktadırlar ve davarların yemesi gibi (düşüncesiz bir şekilde ve akıbetlerinden gafil bir halde) yemekteler. Oysa o (cehennem) ateş(i) onlar için bir ikametgâhtır.

13- (Habîbim!) O seni (yurdun olan Mekke'den) çıkartmış olan karyen(in ehlin)den kuvvet bakımından daha güçlü olan nice memleket (halkı) vardı ki, Biz onları helâk etmiştik. Onlar için hiçbir yardımcı da bulunmamıştı! (Şimdi bu seni hicrete zorlayan çelimsiz kâfirleri mi helâk edemeyeceğiz?)

14- Yoksa Rabbinden (gönderilmiş Kur'ân gibi) pek açık bir delil üzere bulunan o (Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) gibi bir) kişi, kötü ameli kendisine iyice süslü gösterilmiş ve böylece (herhangi bir delile dayanmaksızın sadece) kötü arzularına iyice uymuş bulunan (müşrik) kimseler gibi midir?

15- (Emirleri tutup yasaklardan kaçan) o takva sahibi kullara söz verilmiş olan o cennetin ilginç sıfatı (şudur) ki; orada tadı ve kokusu değişmeyen bir sudan ırmaklar, (dünya sütleri ekşiyip tadı bozulduğu gibi) tadı (hiç) değişmeyen süttten ırmaklar ve (dünya şarapları gibi) içenler için (baş ağrısı yapmayan ve sarhoş ederek birtakım âfetlere sebebiyet vermeyen) pek lezzetli bir şaraptan ırmaklar, bir de (bal mumu ve arı artıkları gibi farklı şeylerden) tamamen arındırılmış baldan ırmaklar vardır. Üstelik onlar için orada meyvelerin her türlüşünden

mevcuttur.

Bir de (günahlarını duyup utanarak lezzetleri bozulmasın diye) **Rablerinden büyük bir mağfiret** (vardır)!

(Böyle bir cennette ebedî kalacak olan kişi,) **o kimse gibi midir ki o, o ateş içerisinde ebedî kalıcıdır ve** (bunca lezzetli içeceğe rağmen) **on**(un da aralarında bulunduğu inkarcı)**lara öyle kaynar bir su içirilmiştir ki,** (yüzlerine yavaşırıldığında suratlarını kebab etmiştir, kafalarının derisini ayırmıştır ve) **bağırsaklarını paramparça etmiştir!**

16- (Habîbim!) **O** (senin meclisine katıla)**nlar içerisinde** (münafık olan ve senin sözlerini önemseme yerek) **sana kulak veren vardır.**

Nihayet senin yanından çıktıkları zaman, (seni iyice dinleyen sahabe içerisinde) **kendilerine ilim verilmiş olan o kimselere,** (alaylı bir üslûpla): **"Biraz önce o ne demişti?" dediler.**

İşte sana! Ancak onlardır o kimseler ki; Allâh onların kalpleri üzerine mühür basmıştır da, onlar (hayırlı olan hiçbir şeye yönelmeyip, dâima) **kötü arzularına iyice uymuşlardır.**

17- Ama o kimseler ki (hak yola) **hidâyet bulmuşlardır, O** (Rableri, yapmış olduğu ilhamlarla) **onları büyük bir hidâyet bakımından artırmış ve** (ne şekilde) **takvâ** (sahibi olacak)**larını**(n bilgisini) **onlara vermiştir.**

18- Artık o (kâfir ola)**nlar ancak o** (kıyamet) **ânı(nı); onun kendilerine aniden gelmesini beklemektedirler. İşte onun** (küçük) **alâmetleri** (olan; Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in gönderilişi, ayın yarılması ve Mekke ehlinin yerle gök arasında gördükleri duman gibi bazı şeyler) **muhtakkak** (meydana) **gelmiştir.**

Ama o (kıyamet) **onlara geldiğinde nerede onlar için öğüt almaları**(nın faydası)!

19- (Habîbim!) **O halde sen şu gerçeği bil ki; Allâh'tan başka hiçbir ilâh yoktur!**

Bir de sen hem kendi günahın için, hem de inanan erkeklerle inanan kadınlar için bağışlanma talebinde bulun!

Allâh (dünyada) dönüp **dolaştığınız yeri de,** (âhirette) **ikamet yerinizi de bilmektedir.**

Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) günahsız bir insan olduğu için, buradaki istiğfar emri, kendisine gereken tevazu, boyun kırıklığı ve kusur itirafından kinâye olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in her an, bulunduğu makamdan daha üst bir makama çıkışı söz konusu olduğundan, kendi nazarında bir önceki makam, yükseldiği makama nispeten istiğfar edilecek bir durum arz edebilir. Bir de evlâyı terk etmesi yüce makamına nispetle günah sayılabilir. Bu yüzden kendisinin her gün yüz kere istiğfarda bulunduğu rivayet edilmiştir. (Âlûsî)

20- O iman etmiş olan kimseler (bol sevaba nail olma arzusuyla cihada düşkünlüklerinden dolayı):

"(Cihadı emreden) bir sûre indirilseydi ya!" der.

Ama manası açık(ça belli olup, değişik anlamlara çekilme ihtimali bulunmayan) **bir sûre indirilip onda** (kâfirlerle) **savaş bahsedilince, kalplerinde** (nifak ve iman zafiyeti gibi) **bir tür hastalık bulunan o kimseleri, ölüm** (endişesin)**den dolayı üzerine baygınlık gelen kişinin,** (bırakacaklarına karşı hırslı, karşılaşacağı şeylere ise isteksiz bir şekildeki) **bakışıyla sana bakarlarken görürsün!**

Artık (şer ve) **helâk onlara en yakın şey olsun** (da, şer ardına şer peşlerini bırakmasın)!

21- (Cihatla emrolunduklarında) **itaat etmek ve** (emir tutmayı ifade eden) **güzel bir söz**

(söylemek, elbette kendileri için çok daha iyi olacaktır)! **İşte o** (cihad) **iş(i) ciddileştiği zaman**(, münafıklar sürekli karşı gelmiş ve evvelce verdikleri sözlerde yalancı çıkmışlardır), (ama) **Allâh'a** (verdikleri sözde) **sadâkat göstereleirdi, elbette bu** (doğruluk) **kendileri için pek hayırlı olurdu!**

22- (Ey münafıklar!) **Siz** (insanların idâri işlerini ve) **yönetimi üstlendiğiniz zaman o yer**(yüzün)**de** (haksız kazançlar elde ederek, işinize gelmeyen insanları öldürterek ve birtakım günahlara bulaşarak) **fesat çıkarmanız ve akraba ilişkilerinizi tamamen parçalamanız**(, dünyaya düşkünlüğünüzü ve makam-mevki hırsınızı bilen herkes tarafından) **umulur değil mi?**

23- İşte sana! Ancak onlardır o kimseler ki; Allâh onlara lanet etmiştir(, rahmetinden ve cennetinden uzak etmiştir) **de, onları** (hakkı iştikten) **sağır etmiştir ve gözlerini** (hakikati görmekten) **kör etmiştir**. (Çünkü onlar sahip oldukları arzu ve gücü, gerçekleri dinleyip anlama yönünde sarf etmemişlerdir.)

24- Onlar Kur'ân'ı inceden inceye hiç mi düşünmüyorlar (ki, bunca caydırıcı nasihatlere rağmen bu duruma düşüyorlar)?

Yoksa (katı ve cahil) **birtakım kalpler üzerinde** (kendilerine ait, uygun ve münasip) **kilitleri mi var?**

25- O (münafık) **kimseler ki, hidâyet kendilerine iyice belirdikten sonra arkaları üzere** (eski kâfirliklerine dönerek) **irtidâd etmişlerdir, şüphesiz ki şeytan** (büyük günahlar işlemeyi) **onlara süslemeye bulunmuştur / basit göstermiştir / ve** (türlü türlü vesveselerle) **onları uzun uzun** (yaşayacakları ve birçok nimetlere kavuşacaklarına dâir birtakım asılsız) **kuruntulara kaptırmıştır**.

26- İşte sana! (Onların) **bu** (şekilde dinden dönmeleri) **şu sebeptendir ki, gerçekten onlar Allâh'ın indirmiş olduğu şeyi**(n hak olduğunu bile bile kıskançlıkları yüzünden onu) **beğenmemiş olan** (Kureyza ve Nadîr kabilelerine mensup) **o** (Yahudi) **kimselere:** "(Muhammed'in aleyhine ittifak gibi) **bazı işler**(iniz)**de muhakkak size itaat edeceğiz!" demişlerdi. Allâh ise onların** (bu sözü Yahudilere) **gizl**(ice söyl)**emelerini** (pek iyi) **bilmekteydi!**

Bu âyet-i celîleler birtakım münafıklar hakkında inmiştir ki; onlar önce Müslüman olmuşlular, daha sonra ise kalplerine nifak girmişti. Nitekim Haşr Sûresi: 11.âyet-i kerimesinde; onların kâfir olan Ehl-i Kitap kardeşlerine: "Siz sürgün edilerseniz, elbette biz de sizinle çıkacağız, sizin hakkınızda ebediyyen kimseyi dinlemeyeceğiz ve sizinle savaşılırsa mutlaka size yardım edeceğiz!" dedikleri zikredilmiştir.

27- Peki, ya (Azraîl (Aleyhisselâm) ve yardımcıları olan) **melekler onları vefat ettirirken** (onların durumu) **nasıl olacak ki;** (demir kamçılarla) **onların yüzlerine ve arkalarına vuracaklar!** (Onlar o anda ne yapacaklar ve nasıl kurtulacaklar?)

28- İşte sana! Bu (korkunç ölüm) **şu sebeptendir ki; gerçekten onlar** (kâfirlik ve günahlar gibi) **Allâh'ı kızdırmış olan şeylerin ardına iyice düştüler ve O'nun rızasını** (kazandıracak iman ve taatleri) **beğenmediler, bu sebeple O da onların** (Müslümanken yapmış oldukları salih) **amellerini boşa çıkardı!**

29- Yoksa kalplerinde (münafıklık ve şüphecilik gibi) **bir tür hastalık bulunan o kimseler sandı mı ki, Allâh onların** (Müslümanlara karşı taşıdıkları) **şiddetli kinlerini** (ve kıskançlıklarını birtakım alâmetlerle) **asla** (açığa) **çıkaramayacaktır!**

30- Biz dileseydik elbette sana onları gösterirdik de kesinlikle sen onları sîmalarıyla (ve birtakım alâmetleriyle) tanırdın. Ama andolsun ki; elbette sen onları (konuştukları tarzli ve kapalı) o söz üslûbu içerisinde muhakkak tanıyacaksın!

Zaten Allâh amellerinizi bilmektedir. (Kasıt ve niyetlerinize göre de size karşılığınızı verecektir.)

31- Andoisun ki; elbette Biz sizi (cihad gibi meşakkatli tekliflerle) mutlaka imtihan (edenin muamelesine tâbi) edeceğiz.

Nihayet içinizden cihad edenlerle, sabredenleri(n neler yapacaklarını ezeli ilmimizle bildiğimiz gibi, mükâfat gerektiren fiilî tatbikatlarını herkese) bil(dir)eceğiz ve sizin haberlerinizi(n güzel ve çirkinini, özellikle) de (imanınızda ve müminlerle dostluğunuzda samimiyet derecenizi) açığa çıkaracağız!

32- O (Kureyzave Nadîr kabilelerine mensup Yahudi) kimseler ki kâfir olmuşlardır, (insanları) Allâh'ın yolundan engellemişlerdir ve (Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in Tevrât'taki vasıflarını okuyarak ve gösterdiği mucizeleri görerek) hidâyet kendilerine iyice bildikten sonra o Rasûl'e karşı bir şıkta (ve muhalif bir cephede) yer almışlardır; gerçekten onlar en ufak bir şeyle bile Allâh'a (da, peygamberine de) asla zarar veremezler.

Zaten muhakkak O onların (İslâm'ı iptal uğrunda tüm çabalarını ve kendi dinlerinde sevap umarak yapmış oldukları iyi) amellerini boşa çıkaracaktır.

33- Ey iman etmiş olan kimseler! Allâh'a itaat edin, o Rasûl'e de itaat edin(; her ikisinin de emirlerini tutun, yasaklarından kaçın) ve (Müslüman olmanızı Habîbimin başına kakarak, inanç konularında nifak ve şüphelere kapılarak, gösteriş, işittirme ve kendini beğenme gibi günahlara bulaşarak, özellikle de yaptığınız yardımları fakirlerin başına kakarak) amellerinizi iptal etmeyin!

34- O kimseler ki kâfir oldular ve Allâh'ın yolu (olan İslâm inancı)ndan yüz çevirdiler / (insanları) engellediler /; sonra da kendileri kâfirler olarak (Bedir'de) öldü(rüldü)ler; gerçekten de Allâh onları asla bağışlamaya çaktır!

35- (Ey müminler! Mademki Allâh-u Te'âlâ'nın, kâfirleri iki cihanda da rezîl-ü rüsvay edeceğini anladınız,) öyleyse gevşemeyin ve (onları) barışa çağır(arak, güçsüzlük açıkla)mayın. Oysa en üstün kimseler ancak sizsiniz.

Allâh(ın yardımı) da sizinle beraberdir ve O, amellerinizi(n karşılığını) size asla eksiltmeyecektir.

36- O en alçak (dünya) hayat(ı) ancak (kendisinde hiçbir istikrar ve itibar bulunmayan) bir oyun ve bir eğlencedir. Eğer iman ederseniz ve (haramlar dan) hakkıyla sakınırsanız, O size sevaplarınızı (tastamam) verecektir ve sizden mallarınızı(n tamamını) istemeyecektir. (Bilakis kırkta bir gibi basit bir meblağı zekât olarak talep edecektir ki, bu da sizin kârınıza olacaktır.)

37- Şayet sizden onları(n tamamını) isteyecek olsaydı da böylece sizi sonuna kadar yoracak olsaydı, (mala karşı aşırı düşkünlüğünüzden dolayı) cimrilik ederdiniz. Bu suretle O da sizin (Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'e karşı) şiddetli kinlerinizi (meydana) çıkarırdı.

38- Dikkat! İşte sizler öyle kimselersiniz ki; (zekât, misafir ağırlamak, cihad, çoluk-çocuğa

bakmak ve akrabaya yardım gibi hayırlara) **Allâh yolunda harcama yapasınız diye davet olunmaktasınız.**

Ama içinizden cimrilik eden kimseler vardır.

Kim cimrilik eder (de, Allâh-u Te'âlâ'nın emrettiği yolda yapması gereken harcamayı eksiltir)**se, o ancak nefsinden** (kaynaklanan bir hırstan) **dolayı cimrilik yapmaktadır.** (Bu yüzden bu cimriliğinin zararı ancak kendisine dokunur, başkasına ulaşmaz.)

Oysa (hiçbir kimsenin yardımına ihtiyacı olmayan yegâne zengin ve) **Ğaniyy ancak Allah'tır, sizlerse tam anlamıyla fakirlersiniz**(, dolayısıyla Allâh'ın size infakı emretmesi, Kendi ihtiyacından dolayı olmayıp, sizi faydalandırmak içindir)!

Eğer (bu emirleri tutmaktan) **yüz çevirerseniz, yerinize** (Fars ve Türk milleti gibi) **sizden başka bir toplumu getirir de, sonra onlar sizin gibi** (iman ve takvâdan uzak) **kimseler olmazlar!**

KUR'ÂN'I MECÎD
VE
TEFSİRLİ
MEÂL-İ ÂLÎSÎ

Mahmud Ustaosmanoğlu